

De Beloften van Nabijheid

Een onderzoek naar de decentralisaties van de zorg in zes
Nederlandse steden

Dr. Femmianne Bredewold
16 januari 2017

Opzet onderzoek

Gedurende drie jaar (2015-2017) in Rotterdam, Amsterdam, Leeuwarden, Zwolle, Sittard-Geleen, Eindhoven:

Hoofdvraag: Hoe krijgt nabijheid vorm en betekenis voor sociale professionals en burgers die ondersteuning nodig hebben en hun netwerk, en in hoeverre leidt dit tot betere kwaliteit van hulp, professionaliteit en interventies?

Methoden:

- Beleidsanalyses
- Participerende observaties
- Interviews met sleutelfiguren, professionals, cliënten en hun netwerk
- Focusgroepen (herhaaldelijk) met verschillende betrokken professionals

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid:

‘Het lichamelijke, verstandelijke, geestelijke en financiële vermogen om zelf voorzieningen te treffen die deelname aan het normale maatschappelijke verkeer mogelijk maken’.

(TK 2005-2006, 30 131, nr. 65)

Te realiseren door:

1. Inzet op eigen kracht
2. Inzet van het sociaal netwerk

Zelfredzaamheid

- Beleidsmakers en professionals zijn enthousiast
- Maar wringt met generalistisch werken:
 - Onbegrensde verantwoordelijkheid
 - Onbegrensde verwachtingen burgers

Zelfredzaamheid

Hoewel het beleid zelfredzaamheid stimuleert, zien we in de praktijk dat:

- Er wel pogingen worden gedaan om netwerk in te schakelen
- Maar professionals vaker zorgzaam zijn, vanwege:
 1. Capaciteit van het netwerk
 2. Aard van de relaties

Capaciteit van het netwerk

- Geen of zwak netwerk
- Netwerk woont te ver weg
- Netwerk heeft zelf problemen
- Overbelast netwerk

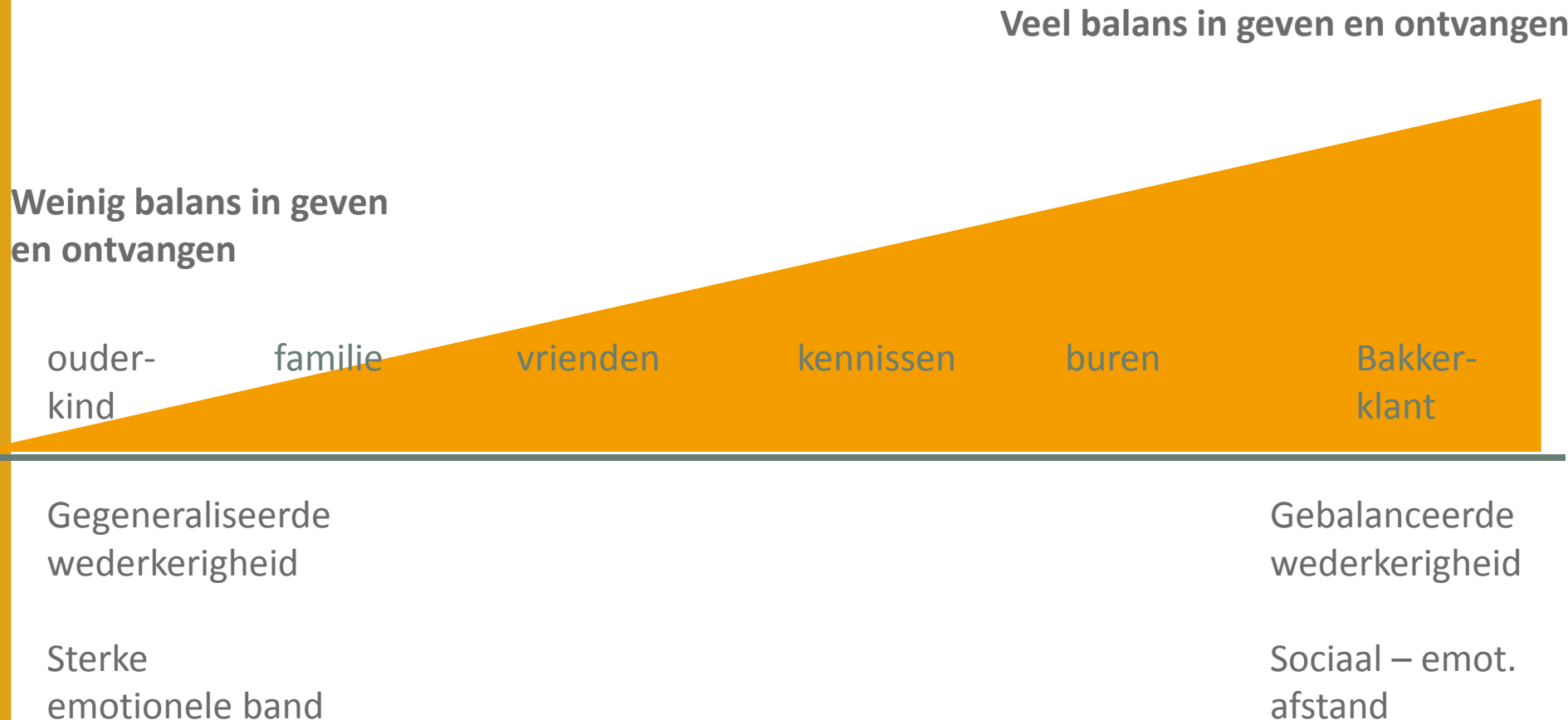
Capaciteit van het netwerk: overbelast netwerk

‘Ik maak me echt zorgen, ik woon niet in de buurt. En zelf kan ik ook niet bijspringen.’

SWT-lid: ‘Ja, dat was eigenlijk mijn vraag.’

‘Nee, alsjeblieft niet’, zegt de zus, ‘ik heb onlangs een nier laten verwijderen dus ik moet even aan mezelf denken. Ik koop wel kleding voor haar en doe de financiën met mijn man.’

Sociale netwerken: codes en regels

Aard van de relaties

- Familierelaties onder druk
- Luchtig burenccontact onder druk
- Gelijkwaardigheid binnen vriendschappen onder druk

Aard van de relaties: gelijkwaardigheid binnen vriendschappen onder druk

Ik durf wel te zeggen dat die huishoudelijke ondersteuning voor mij het verschil maakt waardoor ik op mezelf kan blijven wonen. **Dus daar ben ik heel benauwd voor, ik wil dat absoluut niet door iemand uit mijn eigen netwerk laten oplossen.** Ik zal erbij zeggen, ik heb voornamelijk contacten en vrienden buiten de psychiatrie, die juist midden in het leven staan. Dat vind ik ontzettend waardevol, **maar je moet heel erg oppassen dat je daar een juiste balans in bewaart, wat je van die mensen vraagt.** Zij moeten niet voor je gaan zorgen. (...) Je geeft om elkaar, je wilt voor elkaar zorgen, maar je moet niet de rol van hulpverlener overnemen, want dan is het geen gelijkwaardige vriendschap meer.

Kortom

- Het zijn niet zelfredzame burgers die bij SWT aankloppen
- Burgers voelen zich niet zelfredzaam als ze beroep doen op het netwerk
- Wel pogingen om netwerk te betrekken
- Daadwerkelijke capaciteit van het netwerk en aard van relaties maakt inzet van netwerk vaak problematisch
- Professionals betonen zich zorgzaam door:
 - Zelf ondersteuning te geven
 - Specialistische zorg te regelen

Conclusie

- Kan het ideaal van zelfredzaamheid volstaan?

MENEER DE JONG-KAN BEST LOFEN: EIGEN KRACHT

Wat lijkt er nodig?

Een inclusieve participatiesamenleving vraagt:

1. Een goed verhaal over solidariteit; waartoe?
2. Doordenken en concretiseren van centrale concepten
3. Instrumenten en mogelijkheden om invulling te kunnen geven aan deze concepten
4. Ruimte (en erkenning) voor sociale professionals en burgers

Femmianne Bredewold

www.femmiannebredewold.nl

f.bredewold@uvh.nl

